



LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 8. maijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 52/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmo daļu tiktāl, ciktāl tā attiecas uz nodokļu maksātājiem, kuru vienīgais nekustamais īpašums ir arī personas dzīvesvieta, (turpmāk arī – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, 91. panta otrajam teikumam, kā arī 105. panta pirmajam un trešajam teikumam.

2. Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmā daļa paredz, ka nekustamā īpašuma nodokļa likmi vai likmes no 0,2 līdz 3 procentiem no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības nosaka pašvaldība savos saistošajos noteikumos, kurus tā publicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim. Nekustamā īpašuma nodokļa likmi, kas pārsniedz 1,5 procentus no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, pašvaldība nosaka tikai gadījumā, ja nekustamais īpašums netiek uzturēts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai. Ja pašvaldība līdz noteiktajam termiņam saistošos noteikumus nav publicējusi, likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmā daļa nosaka konkrētas nekustamā īpašuma nodokļa likmes.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs iepriekš jau ir vērsies Satversmes tiesā ar pieteikumu (pieteikums Nr. 198/2017). Satversmes tiesas 4. kolēģija (datums) ir pieņēmusi lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 198/2017, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu.

Izskatāmajā pieteikumā ir iekļauts cits prasījums Satversmes tiesai un papildināts faktisko apstākļu izklāsts. Tāpat pieteikums ir papildināts ar viedokli par apstrīdēto normu un tās atbilstību samērīguma principam, kā arī ar sadaļu par pieteikuma atbilstību subsidiaritātes principam. Pieteikuma iesniedzējs arī vairs nenorāda uz nākotnē sagaidāmu pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to atkārtoti iesniegtajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš izvērtēto pieteikumu.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam Rīgā pieder nekustamais īpašums. Par savu nekustamo īpašumu viņam ir jāmaksā nekustamā īpašuma nodoklis. Pieteikuma iesniedzējam izveidojies arī nekustamā īpašuma nodokļa parāds. Tādējādi viņam ir piemērota likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta pirmā daļa un pieteikumā ir norādīts uz Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. Vienlaikus Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pirmais teikums nosaka: „Ja konstitucionālās sūdzības (pieteikuma) izskatīšana ir vispārsvarīga vai ja tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevar novērst būtisku kaitējumu sūdzības iesniedzējam, Satversmes tiesa var lemt par sūdzības (pieteikuma) izskatīšanu, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi.”

7.1. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka, lai arī likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 10. pants paredz nekustamā īpašuma nodokļa aprēķina apstrīdēšanas kārtību, apstrīdētā norma skaidri nosaka nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas kārtību un vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanas rezultātā acīmredzami nav sagaidāms personai labvēlīgs lēmums. Satversmes tiesas likums šādā gadījumā neprasot izsmelt formāli pastāvošus vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus.

7.2. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka gadījumā, kad pamattiesības tiek aizskartas ar tiesību piemērošanas aktu, personai jāizmanto vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kas paredz iespēju apstrīdēt vai pārsūdzēt tiesību piemērošanas aktu, ar kura starpniecību tiesību norma ir aizskārusi personas pamattiesības. Konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03*

8.1. punktu). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai. Subsidiaritātes princips prasa izsmelt reālās un efektīvās iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības (*sal. ar Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Lietas ierosināšana uz Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas pamata ir sevišķs izņēmuma gadījums. Lai konstitucionālās sūdzības izskatīšanu atzītu par vispārsvaŗīgu, nepieciešams konstatēt, ka tajā aprakstītais tiesiskais stāvoklis bez konkrētā pieteikuma iesniedzēja skar arī citas personas, kā arī, lai konkrētā tiesiskā situācija pati par sevi būtu atzīstama par sevišķi būtisku un prasītu nekavējošu tās atrisināšanu. Savukārt „būtisks kaitējums” Satversmes tiesas likuma izpratnē ir tāds kaitējums, kas personas tiesībām un interesēm vienlaikus rada nelabvēlīgas un neatgriezeniskas sekas.

7.3. Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka tiesību aizsardzība ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nevarētu novērst būtisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzējam. Tāpat arī nav norādīti juridiski argumenti tam, kāpēc, pirms ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, apstrīdētā norma radītu neatgriezenisku kaitējumu Pieteikuma iesniedzēja tiesībām vai likumiskajām interesēm.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka administratīvā tiesa, īstenojot savu kompetenci, noskaidro un izvērtē visus lietā nozīmīgos tiesību un faktu jautājumus. Līdz ar to administratīvajā procesā tiek īstenota visaptveroša tiesas kontrole (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. 2017-08-01 14.2. punktu*). Tiesvedību administratīvajā tiesā nevar atzīt par neefektīvu personas tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma izpratnē, īpaši ņemot vērā objektīvās izmeklēšanas principu. Šis princips ir administratīvā procesa tiesā neatņemama sastāvdaļa, un uzskatāms par efektīvu privātpersonas tiesību aizsardzības garantiju. Tas ir viens no administratīvā procesa pamatprincipiem, kas tiesai jāievēro un jāpiemēro, izskatot jebkuru administratīvo lietu. Atbilstoši objektīvās izmeklēšanas principam tiesai ir pienākums konkrētā lietā noskaidrot objektīvo patiesību un nodrošināt pierādījumu pietiekamību neatkarīgi no tā, vai procesa dalībnieki ir vai nav tiesu informējuši par visiem lietas pareizai izlemšanai būtiskiem apstākļiem un ir vai nav sagādājuši pietiekami daudz pierādījumu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 11. jūnija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2010-11-01 8. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis juridisko pamatojumu tam, ka viņam pieejamie vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi ir uzskatāmi par formāli pastāvošiem un administratīvais process iestādē un administratīvajā tiesā būtu atzīstams par neefektīvu tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma izpratnē. Turklāt no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tā izskatīšana būtu atzīstama par vispārsvarīgu Satversmes tiesas likuma 19.² panta trešās daļas izpratnē.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 52/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova